

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lyijyttömän moottoribensiinin veroa ehdotetaan korotettavaksi 10 pennillä ja lyijyllisen 25 pennillä litralta. Kulutusosuuksien mukaan painotettuna korotus olisi keskimäärin 16 penniä litralta. Dieselöljyn polttoaineveroa ei esitetä muutettavaksi. Vuoden 1990 alussa aloitettua muiden fossiilisten polttoaineiden hiilisisältöön perustuvaa verotusta ehdotetaan jat-

kettavaksi. Myös näiden polttoaineiden veromäärät säilyisivät muuttumattomina. Lisäksi lakiin ehdotetaan eräitä teknisiä tarkistuksia.

Esitys liittyy vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki tulisi voimaan vuoden 1992 alussa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Vuoden 1990 alussa tuli voimaan laki polttoaineverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (1119/89). Lain nojalla tehdyt polttoaineverojen korotukset perustuivat pääosin ympäristöpoliittisiin syihin. Verollisten tuotteiden luetteloon sisällytettiin moottoribensiinin ja dieselöljyn ohella myös muut fossiiliset polt-

toaineet. Näiden polttoaineiden veromäärät perustuivat niiden hiilisisältöön ja välillisesti polton yhteydessä syntyviin hiilidioksidipäästöihin.

Kuluvan vuoden alussa lain voimassaoloaikaa jatkettiin (1160/90) ja veromääriä korotettiin. Laki on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Nykyiset veromäärät ovat seuraavat:

	Perusvero	Lisävero	Yhteensä
Moottoribensiini			
— lyijyllinen	1,58 mk/l	0,30 mk/l	1,88 mk/l
— lyijytön	1,58 mk/l	—	1,58 mk/l
Dieselöljy	0,77 mk/l	0,27 mk/l	1,04 mk/l
Kevyt polttoöljy	—	2,10 p/l	2,10 p/l
Raskas polttoöljy	—	2,10 p/kg	2,10 p/kg
Kivihili	—	16,80 mk/t	16,80 mk/t
Polttoturpe	—	2,10 mk/MWh	2,10 mk/MWh
Maakaasu	—	1,05 mk/nm ³	1,05 mk/nm ³

Polttoaineveroa arvioidaan kertyvän kuluvana vuonna 6 465 miljoonaa markkaa, josta noin 4 300 miljoonaa markkaa kertyy mootto-

ribensiinistä ja noin 1 900 miljoonaa markkaa dieselöljystä sekä 265 miljoonaa markkaa muista polttoaineista.

Liikenteessä käytettäviä polttoaineita lukuun ottamatta polttoaineveron osuus hinnasta on Suomessa suhteellisen alhainen. Kivihiilen vero on noin 7 % ja polttoturpeen 4 % myyntihinnasta.

Moottoribensiinin hintaan sisältyi vuoden 1991 kesäkuussa polttoaineveroa, liikevaihtoveroa ja muita veroja Suomessa keskimäärin 2,49 markkaa litralta eli noin 58 prosenttia myyntihinnasta. Markkamääräisesti verotaso oli käytännöllisesti katsoen sama kuin Keski-Euroopassa, mutta veron suhteellinen osuus hinnasta oli Suomessa alempi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin.

Lyijyttömän ja lyijyllisen moottoribensiinin vero- ja hintaporrastus on Suomessa suurempi kuin muissa maissa. Suomessa ero litrahinnassa on 36 penniä ja vertailumaissa keskimäärin 25 penniä.

Vaikka veromäärät vastaavat eurooppalaista keskitasoa, ovat moottoribensiinin kuluttaja-

hinnat Suomessa keskimäärin 45 p/l eli 12 % korkeammat kuin vertailumaissa. Tämä johtuu verottomien hintojen korkeudesta. Keski-Euroopan tasoon verrattuna ero on 45 penniä eli lähes 33 %. On ilmeistä, että kuluvan vuoden heinäkuun alussa tuontilisensioinnista vapautettu polttoaineiden tuonti tulee kaventamaan tätä eroa.

Euroopan Talousyhteisön komission suosituksen mukaan polttoaineiden verotaso pyritään harmonisoimaan Euroopan talousyhteisön alueella. Yhteisö on määritellyt vähimmäisverotaset, joita on sovellettava vuoden 1993 alussa sekä tavoitetasot, joihin pyritään asteittain.

Moottoribensiinin ja dieselöljyn valmisteverojen vähimmäistasot, tavoitetasot, Suomessa nykyisin sovellettavat polttoaineveromäärät sekä 1.1.1992 voimaantuleviksi ehdotetut veromäärät ovat seuraavat (mk/l):

	Vähimmäis- taso 1.1.1993	Tavoite- taso	Suomen taso 1.1.1991	Suomen ehdotus 1.1.1992
— lyijyllinen moottoribensiini	1,69	2,48	1,88	2,13
— lyijytön moottoribensiini	1,44	2,23	1,58	1,68
— dieselöljy	1,22	1,35	1,04	1,04

Suomen nykyinen ja ehdotettu uusi moottoribensiinin vero ylittävät molemmat vähimmäistason, mutta ovat edelleen selkeästi tavoitetason alapuolella. Dieselöljyn polttoainevero on Suomessa alhaisempi kuin vähimmäistaso ja tavoitetaso. Vertailukelpoisuutta vaikeuttaa kuitenkin se, että Suomessa polttoaineen hintaan sisältyvä liikevaihtovero ei ole vähennyskelpoinen kuten arvonlisäverojärjestelmää soveltavissa maissa. Lisäksi vertailua vaikeuttaa eri maiden soveltamien muiden verojen kuten kilometriveron vaikutus.

2. Ehdotetut muutokset

Ympäristöpoliittiset perusteet vuoden 1990 alussa käyttöön otetulle fossiilisten polttoaineiden hiilipitoisuuteen perustuvalla verolla ovat edelleen olemassa. Vastaavia veroja on otettu tai suunnitellaan otettavaksi käyttöön eräissä muissa maissa. Lisäveron kantamista kivihiilestä, polttoöljyistä, polttoturpeesta ja maakaasusta ehdotetaan jatkettavaksi. Veromäärät ehdotetaan säilytettäväksi nykyisen suuruisina.

Moottoribensiinien perusveroa ehdotetaan korotettavaksi 6 prosentilla eli 10 pennillä litralta. Lyijyllisen moottoribensiinin käytön rajoittamiseksi esitetään lyijyllisen moottoribensiinin lisävero korotettavaksi lisäksi nykyisestä 30 pennistä litralta 45 penniin litralta. Koska dieselöljyn veroa ei ehdoteta korotettavaksi, tukee esitys omalta osaltaan pyrkimyksiä parantaa julkisen liikenteen kilpailuasemaa.

Edellä ehdotetut muutokset sisältyvät lain liitteenä olevaan verotaulukkoon. Verotaulukon rakenne ja muut lakiehdotukseen sisältyvät 2—6 §:iä koskevat muutokset vastaavat sisälöltään niitä säännöksiä, jotka ovat olleet voimassa väliaikaisesti vuosina 1990 ja 1991.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 4 a §, jonka nojalla kevyen polttoöljyn tunnistettavaksi tekemisen laiminlyönnistä voidaan määrätä kannettavaksi virhemaksua.

Hallituksen tarkoituksena on erikseen selvittää mahdollisuuksia taloudellisten ohjauskeinojen käytön lisäämiseen sekä polttoaineverotuksessa että muussa verotuksessa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja se perustuu vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen.

4. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Ehdotettujen korotusten arvioidaan lisäävän polttoaineveron tuottoa 370 miljoonalla markalla vuonna 1992. Korotusten arvioidaan nostavan lyijyllisen moottoribensiinin hintaa noin 7 prosentilla ja lyijyttömän moottoribensiinin hintaa noin 3 %:lla. Koska lyijyttömän moottoribensiinin osuus kulutuksesta on noin 60 %, on kulutusosuuksien mukaan painotettu hinnannousu noin 5 %.

Polttoaineveroa arvioidaan kertyvän vuonna 1992 kaikkiaan 6 940 milj. markkaa, josta 4 790 milj. markkaa kertyy moottoribensiinistä, 1 890 milj. markkaa dieselöljystä ja 260 milj. markkaa muista polttoaineista.

5. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki tulisi voimaan vuoden 1992 alusta.

6. Säättämisyjärjestys

Lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisyjärjestyksessä.

Edellä sanotun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan polttoaineverosta 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun lain (948/82) 2 §:n 1 kohta, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 6 kohta sekä 10 §, sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (656/89) ja 6 §:n 6 kohta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (548/86), sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 7 kohta, 5 §:ään uusi 4 kohta ja lakiin uusi 4 a § sekä lain liitteeksi uusi verotaulukko seuraavasti:

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) polttoaineilla liitteenä olevassa verotaulukossa mainittuja tuotteita;

3 §

Polttoaineveroa on velvollinen suorittamaan:

7) sähkön ja kaukolämmön tuottaja ja teollisen tuotantotoiminnan harjoittaja käyttämässään jyrsinpolttoturpeesta mikäli jyrsinpolttoturpeen käyttö ylittää 50 000 MWh kalenterivuodessa.

4 §

Polttoaineveroa on suoritettava lain liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti.

4 a §

Polttoaine, jota maahantuoja, valmistaja tai varastossapitäjä ei ole tehnyt tunnistettavaksi siten kuin polttoaineverosta annetussa asetuksessa on polttoöljynä käytettäväksi tarkoitettun dieselöljyn osalta säädetty, voidaan kuitenkin katsoa kevyeksi polttoöljyksi edellyttäen, että se on luovutettu verolliseen kulutukseen ja käytetty kevyenä polttoöljynä.

Tunnistettavaksi tekemisen laiminlyömisestä voidaan kantaa erillistä virhemaksua vähintään

10 prosenttia kantamatta jätettävän polttoaine-veron määrästä kuitenkin enintään 500 000 markkaa.

5 §

Vero määrätään:

4) edellä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona jyrinpolttoturве on käytetty lainkohdassa mainittuun tarkoitukseen.

6 §

Verotonta on:

6) polttoaine, joka käytetään teollisessa tuotannossa raaka-aineena tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavaran valmistukseen; sekä

10 §

Milloin polttoaine, josta vero on suoritettu, on viety maasta tai siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka luovutettu 6 §:n 2—5 kohdissa mainittuun tarkoitukseen, on viejällä, siirtäjällä tai luovuttajalla oikeus saada hake-
muksesta suoritettua veroa vastaava palautus.

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona polttoaine on viety maasta taikka siirretty tai luovutettu 1 momentissa tarkoitettuun paikkaan.

Jos 2 momentissa tarkoitettu hakemus on annettu säädetyn määräajan jälkeen, voidaan veronpalautus myöntää ehdolla, että muut edellytykset palautukselle ovat olemassa. Tällöin noudatetaan kuitenkin, mitä virhemaksun määräämisestä on valmisteverotuslain 15 b §:ssä säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1992.

Tätä lakia sovelletaan polttoaineeseen, joka 1 momentissa mainittuna päivänä tai sen jälkeen viedään valmistuspaikalta tai varastossa-pitäjän verottamattoman polttoaineen varas-tosta tahi valtion varmuusvarastosta taikka luovutetaan tullivalvonnasta.

Niinikään tätä lakia sovelletaan sellaiseen muuhun kuin edellä 2 momentissa tarkoitettuun polttoaineeseen, joka lain voimaantulon jälkeen viedään varmuusvarastointimaksusta annetun lain (1105/83) 2 §:n 6 kohdassa tarkoi-tetun varastossapitäjän varastosta.

Tätä lakia sovelletaan myös muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun, verotaulukon tuote-ryhmiin 1 ja 8 kuuluvaan verottamattomaan polttoaineeseen, joka otetaan käytettäväksi sähkön ja kaukolämmön tuottamisessa taikka teollisessa tuotantotoiminnassa lain voimaantu-lon jälkeen. Verovelvollinen on tällöin polttoai-neen käyttäjä ja vero suoritetaan siten kuin tämän lain 5 §:n 4 kohdassa on säädetty.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

VEROTAULUKKO

Tullitariffin nimike	Tuote	Tuote- ryhmä	Perusvero	Lisävero
27.01 ja 27.02	Kivihiili; kivihiilibrikitit ja niiden kal- taiset kivihiilestä valmistetut kiinteät polttoaineet; ruskohiili	1.	—	16,80 mk/t
27.03:sta	Jyrsinpolttoturve	2.	—	2,10 mk/ MWh
27.10:stä	Lyijytön moottoribensiini	3.	168 p/l	—
27.10:stä	Moottoribensiinin sekoitus	4.	168 p/l	22,5 p/l
27.10:stä	Muu moottoribensiini	5.	168 p/l	45,0 p/l
27.10:stä	Dieselöljy	6.	77 p/l	27,0 p/l
27.10:stä	Kevyt polttoöljy	7.	—	2,10 p/l
27.10:stä	Raskas polttoöljy	8.	—	2,10 p/kg
27.11:sta	Maakaasu, kaasumainen	9.	—	1,05 p/nm ³

Laki

polttoaineverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan polttoaineverosta 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun lain (948/82) 2 §:n 1 kohta, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 6 kohta, sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (656/89) ja 6 §:n 6 kohta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetussa laissa (548/86), sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 7 kohta, 5 §:ään uusi 4 kohta ja uusi 4 a § sekä lain liitteeksi uusi verotaulukko seuraavasti:

Muutettava laki

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) polttoaineilla 4 §:ssä mainittuja tuotteita;

Ehdotus

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) polttoaineilla *liitteenä olevassa verotaulukossa* mainittuja tuotteita;

3 §

Polttoaineveroa on velvollinen suorittamaan:

7) sähkön ja kaukolämmön tuottaja ja teollisen tuotantotoiminnan harjoittaja käyttämässään jyrsinpolttoturpeesta mikäli jyrsinpolttoturpeen käyttö ylittää 50 000 MWh kalenterivuodessa.

4 §

Polttoaineveroa on suoritettava:

- 1) lyijyttömästä moottoribensiinistä 95,39 penniä litralta;
- 2) moottoribensiinin sekoituksesta 109,10 penniä litralta;
- 3) muusta moottoribensiinistä 122,81 penniä litralta; sekä
- 4) dieselöljystä 84,49 penniä litralta.

4 §

Polttoaineveroa on suoritettava *lain liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti*.

4 a §

Polttoaine, jota maahantuojaa, valmistajaa tai varastossapitäjää ei ole tehnyt tunnistettavaksi siten kuin polttoaineverosta annetussa asetuksessa on polttoöljynä käytettäväksi tarkoitetun dieselöljyn osalta säädetty, voidaan kuitenkin katsoa kevyeksi polttoöljyksi edellyttäen, että se on luovutettu verolliseen kulutukseen ja käytetty kevyenä polttoöljynä.

Muutettava laki

Ehdotus

Tunnistettavaksi tekemisen laiminlyömisestä voidaan kantaa erillistä virhemaksua vähintään 10 prosenttia kantamatta jätettävän polttoaine-veron määrästä kuitenkin enintään 500 000 markkaa.

5 §

Vero määrätään:

4) edellä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona jyrsinpolttoturve on käytetty lainkohdassa mainittuun tarkoitukseen.

6 §

Verotonta on:

6) valtioneuvoston määräämillä ehdoilla polttoaine, joka käytetään teollisessa tuotannossa poltto-, raaka- tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavaran valmistuksessa; sekä

6) polttoaine, joka käytetään teollisessa tuotannossa raaka-aineena tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavaran valmistuksessa; sekä

10 §

Milloin polttoaine, josta vero on suoritettu, on viety maasta tai siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka luovutettu 6 §:n 2—5 tai 7 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, on viejällä, luovuttajalla, siirtäjällä tai käyttäjällä oikeus saada hakemuksesta suoritettua veroa vastaava palautus. *Valmistaja tai varastossapitäjä voi 8 §:ssä säädetyllä tavalla tehdä vastavan vähennyksen verokaudelta suoritettavasta verosta.*

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päätymisestä, jona polttoaine on viety, siirretty, käytetty tai luovutettu 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

10 §

Milloin polttoaine, josta vero on suoritettu, on viety maasta tai siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka luovutettu 6 §:n 2—5 kohdissa mainittuun tarkoitukseen, on viejällä, siirtäjällä tai luovuttajalla oikeus saada hakemuksesta suoritettua veroa vastaava palautus.

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päätymisestä, jona polttoaine on viety maasta taikka siirretty tai luovutettu 1 momentissa tarkoitettuun paikkaan.

Jos 2 momentissa tarkoitettu hakemus on annettu säädetyin määräajan jälkeen, voidaan veronpalautus myöntää ehdolla, että muut edellytykset palautukselle ovat olemassa. Tällöin noudatetaan kuitenkin, mitä virhemaksun määrittämisestä on valmisteverotuslain 15 b §:ssä säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1992.

Tätä lakia sovelletaan polttoaineeseen, joka 1 momentissa mainittuna päivänä tai sen jälkeen

*Muutettava laki**Ehdotus*

viedään valmistuspaikalta tai varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastosta tahi valtion varmuusvarastosta taikka luovutetaan tullivalvonnasta.

Niinkään tätä lakia sovelletaan sellaiseen muuhun kuin edellä 2 momentissa tarkoitettuun polttoaineeseen, joka lain voimaantulon jälkeen viedään varmuusvarastointimaksusta annetun lain (1105/83) 2 §:n 6 kohdassa tarkoitetun varastossapitäjän varastosta.

Tätä lakia sovelletaan myös muuhun kuin 2 momentissa tarkoitettuun, verotaulukon tuoteryhmiin 1 ja 8 kuuluvaan verottamattomaan polttoaineeseen, joka otetaan käytettäväksi sähkön ja kaukolämmön tuottamisessa taikka teollisessa tuotantotoiminnassa lain voimaantulon jälkeen. Verovelvollinen on tällöin polttoaineen käyttäjä ja vero suoritetaan siten kuin tämän lain 5 §:n 4 kohdassa on säädetty.
